

Komentaras

2016 03 04

Storėjančias pinigines gyventojai nukreipė į prabangos prekes

Pingantys degalai, augantis vidutinis atlyginimas ir nulinę ribą pasiekusios palūkanos praėjusiais metais "sustorino" Lietuvos gyventojų pinigines. Atlaisvėjusias lėšas gyventojai nukreipė į vartojimą: daugiau važinėjo automobiliais, pirkė rekordiškai daug mobiliųjų įrenginių, laikrodžių, papuošalų, aukštos kokybės ekologiškų produktų, kitų prabangos prekių. Tuo tarpu išlaidos maistui ir rūbams beveik nekito.

Pinigus skyrė vartojimui. Galbūt piniginių storėjimo metą pajuto ne visi, tačiau statistika akivaizdi: vidutinis atlyginimas paaugo beveik 6 proc., vartojimo kainos krito 0,7 proc., dėl itin žemos naftos kainos gerokai mažiau mokame už benzina. Laisvai disponuojamos realios gyventojų pajamos yra išaugusios, o po euro įvedimo, bei palūkanoms pasiekus nulinę ribą Lietuvos namų ūkių indėliai per metus net susitraukė. Verslo tendencijų tyrimai rodo spartėjantį paslaugų sektoriaus aktyvumą, todėl galima teigti, kad dalį didesnių pajamų išleidžiame įvairioms paslaugoms. Mažmeninė prekyba Lietuvoje pernai pakilo 5,5 proc. Nepaisant lėtesnės ūkio plėtros, dėl vartojimui palankios aplinkos, mažmeninė prekyba augo panašiu tempu kaip ir 2014 metais, o kai kurių prekių paklausa buvo ženkliai didesnė.

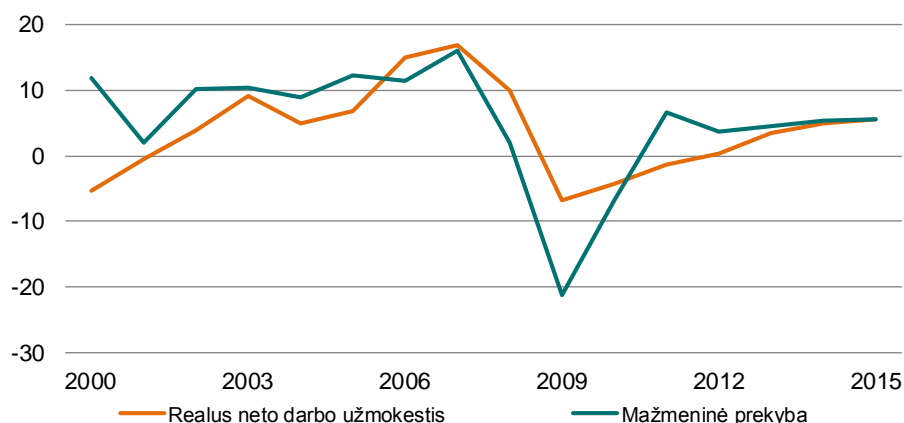
Pigesni degalai – daugiau kelionių. Kritus energijos kainoms, nominali degalų pardavimų vertė sumažėjo daugiau negu 6 proc. Vis dėlto, prekybos apimtys, pašalinus kainų įtaką, praeitais metais pakilo net 8,9 proc. Natūralu, kad kritus kainai, kuro paklausa išaugo – automobilių savininkai naudojami proga ir važinėja daugiau. Taip pat, paspartėjus transporto priemonių prekybai, bendras kuro sąnaudų kiekis šalyje išaugo.

Nusitaikė į naujausius telefonus. Telekomunikacijos įrenginių prekyba pernai spartėjo beveik 85 proc. – daugiausiai iš visų mažmeninių prekių grupių. Tokio pardavimų apimtys šuolio nebuvo per visą rodiklio skaičiavimo istoriją. Tai gali būti siejama su kylančiomis gyventojų pajamomis, atliekamais pinigais dėl pigesnio kuro ir telekomunikacijos prietaisų patrauklumu. Naujausi ir kokybiškiausi mobiliųjų telefonų modeliai gali būti laikomi prabangos preke, kurios paklausa auga žingsnis į žingsnį su didėjančiomis pajamomis – gyventojai jaučiasi turtingesni ir leidžia sau įsigyti geresnį mobiliųjų telefoną.

Naujiems drabužiams neišlaidauja. Didesnį kokybės ir prabangos poreikį matome ir kitose mažmeninės prekybos prekių grupėse. Laikrodžių ir papuošalų prekyba augo virš 12 proc. Iš dalies tai galima sieti su populiarėjančiais išmaniaisiais laikrodžiais. Nors bendra maisto ir gėrimų prekybos apimtis augo panašiu tempu kaip ir 2014 metais, specializuotose parduotuvėse, kuriose dažnai siūloma įsigyti aukštos kokybės ekologiškų produktų, prekyba padidėjo net 16 proc. Įdomu tai, kad paprastai, padidėjus realioms pajamoms pastebimas auga pardavimai drabužių ir tekstilės sektoriuje. Pavyzdžiui, euro zonos valstybėse pernai drabužių prekybos augimas šoktelėjo nuo 0,3 iki beveik 5 proc. Tuo tarpu Lietuvoje pardavimai augo dvigubai lėčiau, negu 2014 metais. Restoranų ir kavinių pardavimų tempas beveik nesikeitė, išliko ganėtinai aukštas.

Didesnės disponuojamos pajamos pernai palaikė vartojimą ir vidaus paklausą. Tikintis spartesnio ekonomikos augimo šiais metais, mažmeninė prekyba neturėtų sulėtėti. Vis dėlto, didėjant infliaciniam spaudimui, spartus kai kurių prekių pardavimų augimas gali būti unikalus 2015-ųjų reiškinys.

Mažmeninės prekybos ir realaus atlyginimo metiniai pokyčiai, proc.

Povilas Stankevičius

Analitikas

Ekonominių tyrimų departamentas | DNB Rinkų tarnyba

Tel. +370 698 52027